Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Rakennusneuvos Jukka Bergman, rakennetun ympäristön osasto
Erityisasiantuntija Sami Rinne, ympäristönsuojeluosasto

Eduskunnan työ- ja tasa-arvovaliokunnalle

Asia: HE 28/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle säteilylaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Euroopan neuvoston säteilydirektiivissä on vahvistettu yhdenmukaiset perusnormit säteilylle altistuneiden henkilöiden terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta. Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot saattamaan sen noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kansallisessa lainsäädännössä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa säteilylainsäädännöstä ja siten myös vahvistetun säteilydirektiivin toimeenpanosta. Ympäristöministeriö vastaa ympäristölainsäädännöstä sekä rakentamisen ohjauksesta. Ministeriö on omissa säädöksissään ja ohjeissaan ottanut huomioon säteilylainsäädännön asettamat reunaehdot. Lain valmistelun aikana ympäristöministeriö on osallistunut luonnonsäteilyaltistusta sekä säteilyvaaratilanteita käsittelevien työryhmien työhön.

Ympäristöministeriö pitää kannatettavana ehdotetun säteilylain 1 §:n mainintaa, jonka mukaan säteilylain tarkoituksena on myös ehkäistä ja vähentää säteilystä aiheutuvia ympäristöhaittoja. Käytännössä säteilyn ympäristöhaitat tulevat useimmiten riittävästi huomioiduiksi, kun ehkäistään säteilyn terveyshaittoja. Ympäristön mainitsemisella erikseen laissa on kuitenkin suuri periaatteellinen merkitys ja maininta toimii muistutuksena siitä, että säteilyn ympäristövaikutukset on suunnittelussa ja toiminnassa otettava tarvittaessa huomioon.

Kuten lakiesityksen perusteluissa todetaan, kansainvälinen yhteisö ei ole tähän mennessä pystynyt määrittelemään luonnon monimuotoisuuden ja alueelliset erot huomioon ottavaa kriteeristöä ympäristön suojelemiseksi säteilyn haitallisilta vaikutuksilta. Tutkimustiedon lisääntyessä kriteerien asettaminen voi kuitenkin tulevaisuudessa tulla mahdolliseksi ja ajankohtaiseksi.

Rakentamiseen ja rakennuksiin liittyen esitetään radonin osalta toimintavaatimukset koskien uudisrakentamista ja olemassa olevia rakennuksia sekä työnantajan velvollisuudet selvittää työtilan tai muun työskentelypaikan radonpitoisuus. Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ei esitetä sisäilman radonpitoisuuksille viitearvoja, vaan ne on suunniteltu annettavaksi asetustasolla. Ministeriö pitää hyvänä, että siirtymäsäännöksissä on olemassa olevan rakennuskannan osalta kohtuullistettu korjausvelvoitetta kohteissa, joissa radonkorjauksia on jo tehty.

Säteilydirektiivin ohella rakennustuotteiden sääntelyä koskee jo aiemmin voimaantullut eurooppalainen rakennustuoteasetus, joka on voimassa sellaisenaan. Rakennustuotteesta aiheutuvan säteilyaltistuksen selvittämistä koskeva pykälä on esityksessä kirjoitettu muotoon, jonka lähtökohtana on yhdistää sekä rakennustuoteasetuksen että säteilydirektiivin aiheuttamat vaatimukset.

Ympäristöministeriöllä ei ole huomautettavaa hallituksen esityksestä säteilylaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.